

PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA JU CEST FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2018. GODINU

prikaz

Priredili: **mr. sci. Arben Murtezić***
dr. sci. Davor Trlin**

I. Centar za edukaciju sudija i tužilaca (CEST) u Federaciji Bosne i Hercegovine svake godine, u okviru svoje zakonske djelatnosti, kreira i realizuje Program početne obuke i program stručnog usavršavanja (u nastavku: Program). Program je rezultat procjene potreba za obukom sudija i tužilaca i vrlo opširnih konsultacija. Centar je pismenim putem izvršio konsultacije s pravosudnim institucijama u vezi tema koje će biti zastupljene u sadržaju Programa za 2018. godinu, kao i međunarodnim organizacijama koje učestvuju u organizaciji stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. Početna obuka stručnih saradnika/savjetnika je fiksna, sadrži trogodišnji modularnih sistem seminara i o njoj ovom prilikom nećemo posebno pisati.

Takođe, postoji u Programu i obuka pripravnika u pravosudnim institucijama, koja nije obavezna i svodi se na tri seminara, jedan na sferu organizacije pravosuđa i profesionalne etike, drugi na izabrane teme iz krivične oblasti i treći na izabrane teme iz građanske oblasti. Postoji i komplementarna obuka koja je namijenjena stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke, a nisu imenovani na funkciju sudije ili tužioca, a koja takođe nije obavezna za ove kategorije. Međutim, sudijama/tužiocima koji im prisustvuju se dani priznaju u kvotu obaveznih dana koje su oni obavezni ispuniti svake (školske) godine. Riječ je o seminarima: "Ugovori o prodaji u domaćem i međunarodnom pravu", "Posebni vanparnični postupci" i "Kaznena politika".

II. U okviru stručnog usavršavanja, sudije i tužioci će imati priliku da poboljšaju svoja znanja iz oblasti *Prava ljudskih prava*, putem nekoliko obuka,

* Direktor Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH.

** Viši stručni saradnik Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH;
davor.trlin@cest.gov.ba

i to: zabrani diskriminacije (posebno na osnovu pola i roda, te seksualne orijentacije, rodnog identiteta i spolnih karakteristika), slobode izražavanja, a takođe će biti održani i seminari o aktuelnim trendovima u evoluciji prakse Evropskog suda za ljudska prava. Partnerske međunarodne i nevladine organizacije, sa kojima će se zajednički organizovati ovi seminari, su: Vijeće Evrope, Aire Centar, OSCE Misija u BiH, Atlantska inicijativa, Heinrich Böll fondacija i Sarajevski otvoreni centar.

Nastavljamo sa obukama iz *Prava Evropske unije*, gdje će se održati napredni seminar, za sudije/tužioce koji imaju predznanje iz ove oblasti. Tema je: "Zaštita temeljnih prava u EU i BiH". Cilj ove edukativne aktivnosti je unaprijediti i produbiti znanja o propisima o ljudskim pravima Evropske unije i analizirati aspekte primjene ovih propisa u BiH prije stupanja u članstvo EU.

JU CEST FBiH će u organizovati dva okrugla stola iz domena *Ustavnog prava*, jedan o aktuelnim pitanjima po apelacijama iz krivične oblasti, a drugi po apelacijama iz građanske oblasti. Drugi put organizujemo ove okrugle stolove, prvi put je bilo u 2017. godine, a kao voditelje okruglog stola planiramo ponovo sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH, prvi put je planiran i seminar "Stavovi Ustavnog suda BiH i njihov uticaj na sudsku praksu".

Porodično pravo je zastupljeno sa okruglim stolom o aktuelnim pitanjima iz porodičnog prava, te jednim seminarom u kojem će biti analizirani izabrani segmenti iz roditeljskog i starateljskog prava. U Programu je i tradicionalno savjetovanje iz porodičnog prava koje organizuje Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru.

Obuke iz *Građanskog prava* obuhvataju niz edukacija iz domena stvarnog (dva seminara o primjeni Zakona o stvarnim pravima), obligacionog (dva seminara koji će u fokusu imati ugovore o prodaji u domaćem i međunarodnom pravu, te jedan na temu naknade štete) i građanskog parničnog procesnog prava (seminar "Aktuelna pitanja iz parničnog postupka"), te dva tradicionalna okrugla stola "Praksa Vrhovnog suda FBiH i kantonalnih sudova iz građanske oblasti". Kada je riječ o građanskom vanparničnom procesnom pravu, planirana su dva okrugla stola: "Posebni vanparnični postupci" i "Sudska praksa u primjeni Zakona o nasljeđivanju". Iz građanskog izvršnog procesnog prava smo planirali okrugle stolove "Prodaja nepokretnosti i namirenje tražitelja izvršenja", "Aktuelna pitanja iz izvršnog postupka" te dva seminara o odnosu sudije i sudskog izvršitelja. U Programu je i tradicionalno

(XIII) savjetovanje iz Građanskog prava koje organizuje Udruženje sudija Republike Srpske. Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru takođe organizuje savjetovanje iz Građanske oblasti, a ono je, kao i narednih godina sastavni dio Programa stručnog usavršavanja CEST-a FBiH. Prvi put je u Programu i koledž Suda BiH o aktuelnostima u građanskoj i upravnoj oblasti.

Povećan je broj obuka iz domena *Privrednog prava*. U 2018. godini planiramo organizovati slijedeće obuke: okrugli stol "Aktuelna pitanja iz oblasti registracije poslovnih subjekata"; seminar "Stečaj i likvidacija"; tri seminara koje organizujemo sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj, na teme: "Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga - pravna regulativa", "Zakon o zaštiti žiranata FBiH" i "Uloga i značaj ombudsmena za bankarski sistem FBiH"; seminar "Odgovornost međusobno povezanih društava u koncern ili holding"; seminar "Intelektualno vlasništvo u Bosni i Hercegovini" (u organizaciji sa CLDP-jem), te seminar "Tržište vrijednosnih papira".

Planirana su i tri okrugla stola iz *Upravnog prava*, jedan za sudije koje rješavaju upravne sporove u Sudu BiH, drugi za sudije koje rješavaju upravne sporove iz Vrhovnog suda FBiH i kantonalnih sudova, te treći koji se odnosi na sudsku praksu sudova u BiH u upravnim sporovima koji se odnose na javne nabavke (a koji realizujemo sa USAID-om).

Dva su okrugla stola planirana iz domena *Radnog prava* (o aktuelnim pitanjima koja se javljaju pri tumačenju i primjeni pravnih normi ove grane prava), te jedan seminar koji će u fokusu imati analizu novih propisa iz Radnog prava.

Najviše sadržaja nudimo u oblasti *Krivičnog prava*. Pored seminara u našoj isključivoj organizaciji (okrugli stolovi o praksi Vrhovnog suda Federacije BiH i kantonalnih sudova u krivičnoj oblasti, te seminara o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima; mjerama zaštite oštećenog kao svjedoka, procesuiranju nasilja u porodici; troškova krivičnog postupka; pranju novca, korupciji u javnim nabavkama; visokotehnološkom kriminalu; istrazi i procesuiranju slučajeva koji uključuju strane terorističke borce u Jugoistočnoj Evropi; krivičnim djelima protiv sigurnosti javnog prometa u krivično-pravnoj teoriji i sudskoj praksi; te programa specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku), Centar organizuje obuke iz krivičnog prava i sa državnim organima i međunarodnim organizacijama. Sa USAID-om saradjujemo u okviru Projekta pravosuđa u BiH, a ovdje posebno izdvajamo obuke: "Posebne istražne radnje i ljudska prava", "Identifikacija korupcije u javnim nabavkama".

Ovaj projekat takođe pruža podršku specijalizaciji tužilaca (dvije grupe: I grupa – korupcija, II grupa – organizirani i privredni kriminal, te III grupa – kibernetički kriminal) koju implementiramo sa VSTV-om BiH, preciznije njihovim Projektom jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu pravosuđa u BiH. Sa OSCE Misijom u BiH ćemo realizovati seminare o krivičnim djelima počinjenim iz mržnje; razlikovanju krivičnog djela trgovine ljudima i krivičnog djela zapuštanje ili zlostavljanje djeteta te saradivati na implementaciji Projekta jačanja kapaciteta za procesuiranje predmeta ratnih zločina (WCCP). Ambasada Republike Francuske u Bosni i Hercegovini će nam pomoći kod seminara "Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini", a Ambasada SAD, putem OPDAT-a, na seminarima o trgovini ljudima i forenzičkom računovodstvu. Sa CPRC-jem nastavljamo saradnju, ovaj put na polju proširenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Edukativne aktivnosti iz krivičnog prava obuhvataju i: tradicionalno (XVII) savjetovanje iz krivično-pravne oblasti u Neumu, koledže Suda BiH i Tužilaštva BiH.

Iz *Prekršajnog prava* sudijama nudimo okrugli stol "Aktuelna pitanja iz prekršajne oblasti", te II savjetovanje iz prekršajne oblasti, koje će biti organizovano u Bijeljini.

Za *sudski i tužilački menadžment* su rezervisane obuke "Izrada budžeta i fiskalna procjena", koje realizujemo sa USAID-ovim Projektom pravosuđa.

Informatičke obuke su ponovo zastupljene u Programu, i to: dvije edukacije, instruktivna i napredna, o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima, te obuka za rukovodioce pravosudnih institucija i predsjednike sudskih/tužilačkih odjeljenja, na temu "Elektronsko poslovanje sudova i tužilaštava", na kojem će se govoriti o elektronskom arhiviranju predmeta u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima, te o sistemu video konferencija u poslovanju sudova i tužilaštava.

Seminar "Arbitraža" iz domena *alternativnih rješavanja sporova* realizujemo sa Udruženjem "Arbitri".

Od *posebnih tema*, kao i ranijih godina, imamo prvenstveno one koje su usmjerene na poboljšanje sudijskih/tužilačkih vještina: "Tehnike rješavanja stresnih situacija u radu" i "Vještine komunikacije i psihologija sudnice". Tu je i obuka o sigurnosti pravosuđa. Posebno ističemo dvije obuke, jednu jezičku: "Engleski jezik za pravnike" i druga, svojevrsna javna rasprava, iz domena Bioetike: "Krijumčarenje ugroženih vrsta i CITES konvencija".

Iz *profesionalne etike* u oblasti stručnog usavršavanja, sudijama i tužiocima nudimo tri obuke sa Atlantskom inicijativom, od kojih su dvije nove.

Jedna je o seksualnom uznemiravanju u pravosuđu a druga o odnosu građanskog prava i rodni predrasuda. Planirana je, kao i ranijih godina, radionica za savjetnike i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u BiH pravosuđu. Sa USAID-ovim Projektom pravosuđa radimo dvije obuke, jednu za trenutne i potencijalne članove disciplinskih komisija VSTV-a BiH i UDT-a i Sekretarijata VSTV-a BiH, na temu "Disciplinski postupak i praksa", te drugu, za sudije i tužioce, na temu etičkih standarda sa posebnim osvrtom na sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH.

U okviru *Projekta unapređenja efikasnosti pravosuđa II (2015.-2018.)*, koji implementira VSTV BiH uz finansijsku pomoć Kraljevine Norveške u partnerstvu sa Sudskim vijećem Holandije, planirane su obuke: "Sudska nagodba", "Proaktivna uloga šefova sudskih odjeljenja u vođenju odjeljenja", "Upravljanje sudskim postupkom", "Komunikacija i odnosi s javnošću".

U okviru *e-učenja* planirane su tri obuke: "Krivični postupak protiv pravnih lica", "Rodne teme" i "Zabrana diskriminacije".

III. Po prvi put u Programu imamo poseban sistem obuke novoimenovanih tužilaca odnosno sudija prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koja će trajati, u toku prve godine od imenovanja, osam (8) dana (od momenta imenovanja do isteka prve godine rada na funkciji sudije/tužioca). Obukama iz sistema ovog Programa, mogu prisustvovati i druge sudije/tužioci koji imaju malo radnog iskustva na pravosudnoj funkciji.

Za novoimenovane tužioce i sudije postoje prvo zajednički instruktivni seminari na teme: "Odnos između Evropskog prava i domaćeg prava BiH", "Fundamentalni postulati 'strazburškog' sistema zaštite ljudskih prava", "Etika i integritet". Za novoimenovane tužioce ćemo organizovati i seminare "Baza sudskih odluka CSD-a VSTV-a i TCMS", te obuke: "Provođenje istrage i zajednički istražni timovi", "Mjere obezbjeđenja prisustva osumnjičenog i nesmetano vođenje krivičnog postupka", "Tehnike izrade tužilačkih akata", "Vještine zastupanja optužnice", "Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza" i "Upravljanje vremenom i efikasno obavljanje radnih zadataka". Za novoimenovane sudije su planirane obuke: "Baza sudskih odluka CSD-a VSTV-a i CMS", "Priprema za suđenje", "Vođenje postupka", "Donošenje odluke", "Pismena izrada presude - krivična oblast" i "Tehnike izrade presude u građanskim sporovima".